Ч. 198. (697.). Львів, четвер дня 6. вересня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 10 сот. На провінції 12 сот. В занятих теріторіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3).

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	24·— К.
„ пів року	12·— „
„ чверть року	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:

На рік	32·— К.
„ пів року	16·— „
„ чверть року	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границею:

В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

М. ГРУШЕВСЬКИЙ.

Чергова справа.

II. Розуміеть ся, одно і друге повинно перейти через густе сито аналізи й критики нового поколіня робітників. Але що пройде через него, не має відкидатись, коли не може бути заступлене чимсь красшим, яке-б не було його походжене, народне чи інтеліґентське. Взагалі нема потреби так дуже різко розмежовувати сї дві сфери.

Національно свідома, на народній основі вихована, від народу не відірвана, а з ним орґанічно звязана інтеліґенція така ж орґанічна частина народу-нації, як селянство, міщанство, робітництво й посередині півінтеліґентські верстви. Термін утворений зручно, в повній згоді з характером української мови і з певною льоґічністю змісту, що улекшуе його асоціяцію з тим предметом чи поняттєм, яке він означуе, має більше права на істноване ніж вираз народній запозичений і тільки притертий, або вираз кострюбатий, дивоглядний, нельоґічний — хочби він був документально записаний в якімсь селї Полтавщини чи Херсонщини.

Се одно. А тепер друге. Як марною тратою сил було-б творене наново всього, з іґнорованем ранїйш осягненого на сім полї в російській Україні, так величезною національною помилкою було-б виробловане паралельної окремішної терминольоґії для російської України поруч галицько української.

Я знаю і признаю, що в галицькій шкільній мові далеко не все добре. Є в в ній богато такого, що суперечить складу української мови й мусить бути відкинено. Безсумнївно воно й буде відкинене самими Галичинами, коли нові підручники російської України принесуть на місце того щось красше, народне чи утворене, але відповідне духови нашої мови, легке і льоґічне, як висше було сказано, а не будуть тільки з усеї сили гаути в противлежну крайність.

Мушу се зазначати, що тямущі Галичани, не захоплені провінціяльним узкоглядством хвальковатістю своїми національними успіхами завсїди з великою повагою ставились до всього, що давали влучні популяризації російської України і готові були переймати від них все добре. Перед самою війною приходилось менї на сї теми богато говорити з одним з заслужених галицьких педаґоґів, і він завсїгди з захопленем відзивав ся про гарні прикмети деяких українських популяризацій (особливо високо ставив пок. Ол. Ол. Русова як правдивого віртуоза популяризації.

В розумнім, раціональнім розвитку нашого культурного житя кождий новий підручник, кожда популяризація повинна бути сінтезом осягненого в данїй області що до терминольоґії, викладу, популяризації, знаня, працею всїх сторін нашої землї, російських і закордонних, — і дальшим поступом в пересадженю загальних успіхів людського знаня на наш народній ґрунт. А творити паралельні, самостійні і відмінні дві терминольоґії, дві письменські мови було-б не тільки [illegible] марнованем праці, а й злочинним розщеплюванем [illegible] народної стихії.

І от відповідно до всього сказаного я й бачу чергові завданя в сїй справі не в приізбируваню матеріялів для якоїсь нової терминольоґії, чи викладової шкільної мови, а в використовуваню зібраного вже, приготованого; виробленого до творчої роботи над шкільною і популярною літературою.

Я знаю, що за останне десятиліте при ріжних висших школах були гуртки, які доволї енерґічно й успішно займались збиранем народньої терминольоґії, і зібрали богато тисяч карток з народнїми терминами. Се добре, спасибі їм за се.

Годилось би як скорше вибрати й опублікувати те, що принесли сї збірки нового і цінного для нашої терминольоґії. Але дальшу роботу в сїм напрямі я вважаю менше важною ніж укладане підручників для школи і самоосвіти по ріжним предметам низшої середньої школи.

Я думаю, що там, де знайдуть ся гуртки свідомих людий, педаґоґів, вихованків ріжних висших шкіл, і взагалі людий добре обізнаних з своїм предметом (бо для доброї популяризації, чи уложеня підручника, відома річ, потрібне добре, основне знане предмету в розмірах далеко ширших, ніж в яких він викладаеть ся в тім підручнику) — їх заданем повинно бути тепер обібрати собі якийсь предмет з круга середньої школи і взятись до укладаня для нього підручника для школи і самоосвіти (приладженого до шкільних програм, а виложеного насільки приступно, щоб він надавав ся і для вченя без помочи учителя).

Для сього вони повинні добути підручники, які вже були видані для сього предмету на українській мові, в Росії чи за кордоном, новійші підручники для сього предмету з чужих літератур, згромадити популярну літературу українську, яка була для нього видана, зібрати українські словарі й збірники терминольоґії — такі збірки, більші й менші богато разів видавались і за кордоном і в Росії, давнїйшими часами, і в останніх роках обома українськими науковими товариствами, — львівським і київським.

Зібрати їх не легко, бо дуже мало дбало ся взагалі про українські книгозбірні і се тепер дае себе дуже болючо відчувати ся у всім; все-ж по ріжних бібліотеках публичніх і приватних дістати їх можна так само як і шкільну і популярну літературу, принаймні найбільш приступне.

М. ІВЧЕНКО.

Хутір.

(Кінець).

Небо поволі ясніло. Останні зорі згасали і на сході ніжним жевровим золотом розливалась тонка довга смуга. Темні кущі дерев заступали її і чомусь ті кущі були такі теплі а каплини рожевого неба, які пробивались крізь стовбурі дерев, були такі ніжні та, радісні, що Степанови ставало сумно і чомусь згадувались дитячі літа.

Степан хутко кінчав увязувати воза і йшов у хату будити дівчат і діда. Дома були тільки стара Домаха і Марійка... дочка, та зіставалась жінка Якова Софійка. Ганна, Денисова жінка, відійшла, як тільки десь почула, що чоловіка вбили. Забрала своїх малий дітий, наробила страшного лементу, добиваючись худоби і пішла. Чи тож можна, щоб, на старість довелось отакого бачити?... Сказати, їсти не булоб? Так неваж єього... Їж, серце, скільки хочеш — хліба доволї... Зіставав ся ще батько Степана — Тиміш. Він був трохи чудненький, і всі звали його дідом.

Дід спав у хатині.

— Діду! Діду! Вставай лиш! Пора!

— Чого! — чув ся хрипливий сонний голос.

— Пора вставать, кажу! Сіять треба їхати! Коні вже готові!

— Сіять? А на якого дітька треба мені сіяти?

— А комуж треба? Ти думаєш мені?.. На кого? А їсти хтож буде? Один я, чи що?

Голос Степана був твердий і суворий і всї дома його боялись. Але дід уже просвав ся і хутко умивав ся. В поле їхали ще Марійка і Софія. Їх будила старенька мати. Вони довго потягали ся, розминались, протирали заспані очі. А коли батько увійшов до хати, вони були вже готові.

Дома зіставалась поратись по господї одна Домаха.

Ранковий вітрець був легенький і приємним холодком лоскотав облича, проганяючи сон. По дорозї була велика примерзла груда, віз у весь час трусило, він жалібно скрипів і стогнав, а привязане відерко настирливо цокотало.

На сході смуга рожевого золота ставала усе довшою і ширшою і вузенькі сиві хмарини обвили ся золотою блискучою каймою. До степу було їхати верстов зо дві. Їхали поволі, в один віз запрягли волів — і коли доїхали — стало зовсім видно і приємна дрімота вже відлетіла.

Поки Степан і дід лагодили рало та скрипадло, Софія і Марійка назбирали сухих гиляччок і, розіклавши багатя, радісно грілись. Дідови не можна було доручити серіозної роботи — він увесь час сердив ся, голосно кричав і лаяв ся і кінець кінцем нічого з його роботи не виходило. За скрипадлом ходила Марійка, а дід поганяв волів і тільки чути було голосний крик.

— А соб підласий! Куди-и ти? Що-об ти здох... А шоб твого чорт батька так лїз.

А Марійка була мрійна, задумана і навіть не помічала дідових лайок.

Софійка була здорова, свіжа, міцна молодиця — і поки вона бралась за роботу, в ній все співало — і рухи, і очі, і сама вона в такт сїй роботі була принизана співом руху.

Сіяв Степан. Зразу, коли приїхали він навіть не хотів братись до роботи, і щоб сього не показати, твердем і суворим голосом давав порядок в роботі.

— Діду! Діду! Бери ближче до борозни! Та веди волів рівнїйше.

— Марійко! Прочищай скрипадло! Дивись, он скільки пирію!

— А ти, Софійко, не вмієш ходить за ралом, чи що?

Диви, скільки огріхів наробила! Ех-ти!

Але, коли почув скрип рала, старий, давно — знайомий, що з дитячих літ будив найкращі почутя в души — сидіти спокійно не міг. Поволі привязав мішок до плечий, насипав зерна — і пішов розсівати його рівними рухами. Потроху заохочував ся, і ся урівноважена робота легким спокоєм лягала на душу.

Сонце підіймалось високо і увесь час мило тепле приємне сяйво. Вітер був дужий, прудкий і все щось ласкаво жартобливо шепотів на вухо. Небо глибоке, прозоро-блакитне і тільки довгі кучеряві отари хмар легенькими повільно-спокійними рухами плили в небі. А між ними заховав ся балакучий дрібний спів жайворонка. То він певне розсипав проміня і ганяв ся за кучерявою отарою легких хмарин.

Опівдні спочинок. Розпрягли волів і коний. Голодна і стомлена худоба поволі поплентались до воза і почала смаковито їсти сіно.

Сіли обідати і такий смачний і солодкий був хліб, і так приємно було в чистому, пахучому паром землї вітрі — їсти, що здавалось красшого обіду і не треба.

Після обіду дід запалив люльку і довго

Одні з членів повинні взяти на себе більш реальну сторону роботи, инші — формальну і язикову, термінольоґічну і стилістичну. Між сими другими повинні бути люди обзнайомлені також з мовою польською і старорускою (знайомість з мовою української і російської припускаю само собою) — настільки принаймні, щоб при помочи польського словника і, скажім, „Матеріялѣвъ для исторіи древне-русскаго языка“ Срезневского орієнтувати ся в словах староруських і польських.

Се для того, щоб не хапати ся, як то часом буває, польонізмів, які заховали ся в старих українських памятках і діялєктах сучасних, і не цуратись тих слів, які вживають ся в російській мові, але мають свій початок в нашій старій, київській мові і відповідають духови нинішньої української мови.

Коли у висліді такої орґанізованої енерґічної кількамісячної роботи гуртка зявить ся український підручник ботаніки, космоґрафії чи альґебри, приступно написаний доброю мовою виложений, гурток дасть нашому громадянству безсумнівну культурну вартість, положить свою цеглину в будову будучої української школи, а поки що — подасть в нім підручник самоосвіти для широких кругів всіх тих, що бажають просвіти в народній формі: свідомого українського селянства, робітників, служащих, всього того великого українського народнього університету від карпатської Маґури до Ельбруса і від Сяну до Куми, який жадібно простягає руки до української інтеліґенції по національну освіту.

Друге українське правительство.

Відень, дня 4. вересня 1917.

(Ткб). Українське Бюро в Австрії доносить із Стокгольму: Нове українське правительство вже уконституувало ся. Президентом міністрів став Дмитро Дорошенко, бувший ґенерал-ґубернатор Галичини. Дотеперішний президент міністрів Винниченко обняв міністерство праці.

ВАСИЛЬ ДЗІКОВСЬКИЙ.

НА ЗБРУЧ!

(Слідами Українських Січових Стрільців).

(Далі).

Вкоротці доходять решта обох сотень і зривана лінія починає приступ на Вренґелівку. — Москалі сиділи на краю села в силі трьох а може й чотирох сотень, з 6-ма скорострілами.

Рівночасно з наступаючими Стрільцями зявляєть ся на ліво одна сотня 35 го полку, а на право сотня Jaeger, яка розбила козаків і більшу часть взяла у неволю. Стежа Медведя, яка борола ся на крилі тої сотні, полонила до 50 Москалів і добула 4 скорострілі.

Москалям, мимо того, що була в перевазі, не стає відваги і вони, кинувши становища, тікають зі села на поле.

На другім кінци села набігають на стежу Каправого, а думаючи, що Австрійці вже й з сеї сторони їх заходять, тікають в перелолосі до Михайлівки. Каправий — обійшов збіжами село і зі заду вдарив на Москалів — ранить одного офіцира і 3 салдатів. Двох проколює стрілець Дерезляний.

В селі добувають Стрільці два скорострілі, дві гармати (хлопці оповідають, що в якімсь городі була ще третя розбита) і муніційні вози і беруть в неволю 78 салдатів.

Москалі тікають в сторону Михайлівки і спинюють ся на горбі за так званою Суровою долиною.

В погоні доходять Стрільці до долини.

На ліво від наших сотень наступала 4-та сотня 1 го куріня 35 го п. з 2 скорострілами, а далеко на ліво цілий курінь.

В короткій борбі займають Стрільці і 4 та сотня 35-ки горб над Суровою Долиною і підходять під Михайлівку. Москалі стараються ще раз оперти ся і з завзятєм боронять ся на лінії перед Михайлівкою і на Високій горі.

По годинній перерві закипіла опять борба, а о третій з полудня Стрільці і 4-та сотня 35 ки добувають послідні становища перед Михайлівкою. Москалі опускають село, лишивши в нім лиш малу сторожу і стають лінією на великім котузівськім полі.

Особливе відзначив ся в добуваню сего становища четар др. Сіяк, який особисто кермував скорострілами і цільним огнем зневолив Москалів до відступу.

Пів до шестої години вечером 4 та сотня і скорострілі 35-го полку відходять до куріня; на становищи лишають ся тільки самі Стрільці (сотні Кравжаловського і Сіяка); — напроти, на котузівських полях, а по части і в селі Москалі.

Вечером — по руйнуючім артилерійнім огни, яким кермував четар Сіяк — Стрільці займають Михайлівку і становище на котузівськім полі, — і проганяють Москалів аж до села Котузова. Одна стежа (вістуна Бурлака) переслідувала їх майже цілу годину і дійшла недалеко Котузова.

Така в коротці історія 23. липня.

А здобутки: ґенеральське признане і похвала У. С. С, крім природних здобутків в гарматах, скорострілах і полонених.

VII.

Стрипу переходять Стрільці в селі Гайворонці коло Вишнівчика. — Село знищене — хуртовина 15 го і 16-го року змела його з землі, ледви слід оставивши по вьому.

О танки леґіону в панськім дворі, зглядно в двірських руїнах. Гарна колись палата розвалена; попід ганок порились окопи і пішли в сад нищачи старі дерева. Що не знищили кулі — розібрали Москалі на бетони. Недалеко двора кілька бтонових веж. — Се становища скорострілів. Вежі збудовані кріпко і криті добре від фронту.

В товаристві чудовий настрій, на чолі погода і веселий усміх; хлопці пообідали і співають, спочивають перед новим походом

У вечері підемо!... Підемо на степи, на той широкий безмежний простір, по якому колись то гуляли. Довгополе, Бракуля, Романівка — знакомі здавна Стрільцеви.

На тих степових селах заховалась по нині стара козацька традиція. По декотрих родах переховались досі давні жупани козацькі і традиція колишньої волі.

Стрипа була границею козацької України по згоді Дорошенка з Поляками, — тут гарцювали українські полки, бючась з Собіським, або можними „короленятами“...

На степах кипить борба. Німецька артилерія острілює Бракулю, Романівку, Довгополе; в морі степових трав посувають ся австрійські війська. Ледви значні відбивають ся на землі і зникають в долинках щоб за хвилю виринути десь дальше на горбі і опять у травах сховатись. Зі степу чути далекий клекіт куль, на овиді рвуть ся шрапнелі, ритий гранатами чорнозем зливаєть ся з димами в хмари...

На травах граєть ся сонце, скаче по плюкотї водних филь і золотить круту Стрипу.

Гук гармат зливаєть ся з далекими експльозіями в безперервну громову филю; відгомін несе її до ліса, відбиває голосним згуком і топить в просторі.

А потім опять зачинає.

На полудни стелять ся дими. Москалі палять Бучач.

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Технічна сотня враз з сотнями . і 35. п. Стрільців будують міст.

Пів до осьмої вечером леґіон переходить Стрипу.

— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —

Зовсім окремо від леґіону йде самостійна сотня Гуцулів. Досі йшла вона тою самою дорогою, що й леґіон, але участи в борбі не брала. Рано 24 го виходить вона з Ваґи, як передна сторожа бриґади і коло Зарваниці обсаджує правий беріг Стрипи. Зарваниця — найславнійше відпустове місце на Поділю — знищена, як і всі инші села над Стрипою. Стежі проганяють російську охорону, переходять Стрипу і займають малий лісок на лівому березі ріки.

За той час входить в село сотня, а в слід за нею перші відділи

Через день Гуцули будують міст, а вечером йдуть на Доброполе. — Коло Доброполя нападають на сотню два ворожі „танки“ і острілюють її зі скорострілів. Щойно цільний вогонь австрійської артилерії приневолює їх до відвороту.

Сотня ночує в селі і рано відходить до Лашковець.

(Далі буде).

Війна.

Побідний похід Німців в области Риґи. Дальші бої о Монте Сан Ґабріеле.

БЕРЛІН, 4. вересня. Бюро Вольфа доносить: Росіяни вже від довшого часу ожидали німецького наступу на Риґу. Одначе від заскочення Німцями чули ся безпечними з огляду на багна, які окружають місто від заходу. Крім сего на тім фронті зібрали Росіяни значні сили, які в мостовім причілку та на сусідних становищах виносили 15 дивізій пікоти і 1 дивізію кінноти. Дня 31. серпня до пізнього вечера панував в Ризі спокій В театрах, як звичайно, відбувались представленя, на яких було богато офіцирів, між ними імовірно й сам начальний командант. Рано дня 1 вересня нагальний огонь артилерії й мінометів вчинив російські становища податними до виконаня на них наступу. Під охороною того огня переправилась німецька пікота через ріку. В короткім часі побудовано мости. Через ті мости безпроволочно переправили ся війська на противний беріг Двини й усадовились там. Росіяни сейчас розпочали наступ від сторони Риґи. Мимо розпучливого наступу, в якім полк за полком висилано безоглядно та мимо великих кровавих жертв, не повелось їм відперти німецьких військ, які витревало удержались на здобутій области.

Поступаючи вперед, німецькі війська вже 2. вересня дійшли до потока Єґель, а 3. вересня взяли під огонь гостинець, що веде з Риґи до Венден

Задні російські сторожі ставили завзятий опір, та судьба Риґи була вже рішена. Дня 3. вересня о 11. год. рано війшли Німці з полудневого сходу і заходу до міста. Залізничі мости на Двині були висаджені у воздух, а деревляні спалені, залізничі двірці і фабрики по обох берегах Двини горіли. Одначе Росіяни з причини скорої втечі та швидкого напору німецьких сил не мали часу зруйнувати й пляново знищити міста.

Добича, яка дістала ся Німцям у руки, поки що годі обчислити. Від сторони моря успішну участь у боях брала німецька маринарка. На західнім березі Двини ще дня 2. вересня зближились німецькі війська до Двиноустя, якого західну часть зараз обсадили. Німецький плян наступу виконано без змін.

Монте Сан Ґабріеле в огни.

ВІДЕНЬ, 4. вересня. З воєнної пресової кватири доносять:

О Монте Сан Ґабріеле ведуть ся бої з найбільшим завзятєм. Вчера звертав ся на ту гору безнастанний огонь тяжкої артилерії, який нині рано перемінив ся в барабанний огонь. О 6.30

плямкав і щось балакав сам з собою, когось сердито лаючи. А Степан ляг спочити і дивив ся в небо. Десь глибоко, ледве помітно, довгою ниткою плили журавлі і тільки чути було їх тужливе курлюкане.

Стомлене тіло приємно зімліло і ся стомленість солодким спокоєм лягала на душу, і здавалось, що вся душа співає легким срібним співом жайворонка, прозорою блакитю неба, білими радісними хмаринами.

Марія і Софійка пішли в ліс. Під березами в напів розбитих макітрах знаходили сік і пили його. Сік був холодний, приємно солодкий, від нього пахло корою. І дівчата пили довго, по кілько разів передихаючи. А коли повернулись, обличя їх були веселі, очі лагідно дивились, і тільки коло рота було два брудненьких струмочки від соку.

Над вечір робота йшла млявійше. І люди і худоба потомили ся — і без кінця довго не заходило сонце.

Вертались до дому, коли вже легка темрява вкривала землю. Від ліса пахло теплом і легкою таємничою радістю. Наче то всміхав ся лагідний але дуже хитрий дідусь. Було чути тихі пташині співи й у повітрі з легким шелестом пролетіли дикі качки Золотий захід довго не хотів згасати, і окремі деревця були темні і смутні, як самотні подорожні, що збились з шляху.

Ніч була темна, пянила солодкими пахощами молодої трави та квіток, стомлене тіло не могло боротись зі сном і падало підбитим на постіль...

21. XI. 1916 р.

рано наступила італійська піхота. Бої ще не покінчили ся.

В долині Віппах наші стежі взяли полонених. На каринтийськім фронті була оживлена діяльність артилерії, а місцями боротьба ручними ґранатами. Летуни бомбардували в ночи Тріест.

Евакуація Петрограду?

На величезне значіне упадку Риґи та вартість її як передної сторожі Петрограду вказують слова Керенського, висказані ним недавно на державній конференції в Москві. Там премієр російського правительства сказав між иншим таке: „Як довго Німці не забрали Риґи, Петроград може спокійно спати“. Значить, тепер прийшла хвиля, що столиця Росії приневолена „неспокійно спати“, а з розвитком подій може й закушати долї евакуації. На се вказували-б вісти, які часописи приносять з Петрограду. Приватна телеґрама вчерашнього „Neues Wiener Journal“ подає ось таке донесене „Politiken“ з Парижа: Основи опорожненя Петрограду не є, як досі гадали, лиш господарської натури. З вибухом революції найшло в Петроград богато війська і в місті зібралось понад 150.000 жовнірів, які зовсім не надавали ся до вдержаня належного порядку, противно, підбурювані провідниками максималістів, творили вони для правительства небезпеку, яка з дня на день росла. Злука робітників зі студентами немало причинилась до удержаня житя в Петрограді в тревалім напруженю. Отже правительство спробує поліпшити своє положене через зменшене петроградського ґарнізону.

Німецький канцлер про війну.

Канцлер др. Міхаеліс приняв директора бюра Вольфа Манґлера і в розмові з ним вказав передовсім, що ревеляції в процесі проти Сухомлінова можуть в опінії цілого світа розвіяти леґенду, будьтоби виновниками війни були Німці. Коли би Америка скорше була про те довідалась, инша певно була би її відповідь. Опісля представив канцлер аґітацію воєнної партії в Росії і історію „слова чести“ ґен. Янушкевича, яке мало облудно заспокоїти Німеччину. Злочинна воля ворожих аґітаторів загнала нас у війну. У вірнім зєдиненю престола і правительства з народом — виборемо ціль війни — себто ненарушимість німецьких земель і свободу та запоруку дальшого мирного розвитку.

НОВИНКИ.

— **На повитане Митрополита.** Архикнязь Вільгельм прибуде до Львова, щоби взяти участь в торжественнім повитаню Митрополита.

— **З недавного минулого.** „Народна Воля“ в ч. 34 пише: 10. червня н. ст. відбув ся в Кімполюнгу в Карпатах перший зїзд вояків, офіцерів та військових урядників. На зїзд прибули офіцери з 32 частин більше 1.000 душ. Зїзд, вислухавши постанови першого українського військового зїзду, прилучив ся до них. Голова зїзду розказав про гетмана Павла Полуботка і пропонував на пошану його заснувати клюб. Винесли постанову заснувати товариство Українського Військового клюбу імени гетмана Павла Полуботка. Вибрали раду і зібрали богато гроший на фонд. Постановлено послати привіт голові Центральної Української Ради проф. Грушевському і висловити довіре Українському Військовому Ґенеральному Комітетови.

— **Що з того?** Як видно з закордонних часописий, російська начальна команда військова була доволі точно поінформована про те, що Німці готовлять офензиву на східнім фронті. Ось „Народна Воля“ з дня 27. червня н. ст. містить телеґраму п. з. „Німеччина збірається наступати на нашому фронті“ у якій сказано: По відомостям з петроградських газет ґерманське верховне командуване припинило перевозити своє військо з нашого фронту, бо не пощастило замирити сепаратно з Росією. Німці готують ся вдарити на російський фронт.

— **Відзначеня.** Тома Благітка відзначений срібною медалю хоробрости II. кл., Е. Татаринський срібним хрестом заслуги з короною на стяжці мед. хоробрости та Іван Барчишин бронз. мед. на стяжці медалі хоробрости — всі три рахункові підофіцири I. кл. 15. п. п.

Е. Кудлатий, штабовий фельдфебель, відзначений вже попередно срібною медалю II. кл. та срібним хрестом з короною на стяжці медалі хоробрости, одержав тепер бронзову медалю хоробрости III. кл.

Бронзовою медалю хоробрости III. кл. відзначені дальше отсї рядовики технічної сотні 19. п. стрільців: Ю. Баланда, Ів. Нагірний, Г. Трух, Ів. Верхоляк, В. Олеховський, П. Бучко та Ів. Лянґ.

— **О зєдинене південно-славянських земель.** В справі декляраціі клюбу полудневославянських послів що до зєдиненя полудневославянських земель відбула ся оноді в Загребі конференція слов. священиків. По переведеній дискусії в тім ділі конференція одноголосно заявила свою солідарність з декляраціею посольського клюбу. Рівночасно відбувають ся політичні сербсько-хорватсько-словінські конференції в Сераєві, які ведуть дальше наради розпочаті в Загребі.

— **До історії чесько-словацької бриґади.** Недавно тому відбув ся в Празї процес проти купецького аґента Карла Штібера о злочин вимушеня й обманства. Зізнаня обжалованого на головній розправі подають дещо цікаве про творене чесько-словацьких добровільних леґіонів в Росії. Згаданий Штібер жив перед війною в Росії на Волині в місцевости Рорятинську, де була велика чеська кольонія. З вибухом війни на зазив російського правительства утворено там чесько-словацький леґіон, який мав боротись проти Австрії. До вербункової комісії в Рорятинську — каже обжалований — зголосились між иншими й австрійські підданї. Опісля відбув ся в Луцку торжественний похід, на якім несено портрет царя. Леґіоністи відїхали відтак до Київа. Між ними були також деякі особи знані Штіберови, як пр. Зденко Франце з Великої Дотри коло Клядна і Петржіля з Турану. Обжалований не доносив на них до властий, лиш порсбив собі докладні списи леґіоністів, списав адреси і вернув до Чех. Тут зажадав від родичів Франце заплати 1.000 к. за задержане в тайні вини їх сина, який затягнув ся як доброволець до російської армії. Скінчилось на виставленю довжного скрипту на суму 500 к. Та з батьком другого добровольця, Петржіля Штіберови не повелось, бо той пізнав в нім обманця й відправив з нічим. Пізнійше його арештовано й засуджено в Пільзні на 6 літ тяжкої тюрми за злочин проти воєнної сили держави, до чого отсе прилучилась кара 6 місяців строгої вязниці за висше наведені вимушеня й обманства.

— **З Народної Торговлї.** Виконуючи ухвалу апровізаційної комісії „Сільського Господаря“ з дня 24. серпня 1917 р. просимо всї львівські, українські товариства і підприємства, як рівнож редакції наших часописей о предложене нам точних списів свого персоналу з місцем замешканя, з заподанем, до котрого консуму дотичний член належить, а також консумів з заподанем, де член занятий, дальше всї бурси, захоронки і пр. з заподанем, кілько осіб є до вижививленя і де потрібні товари побирає ся. Зіставлене се мусить бути віддане до 6 днів від дати отсего оголошеня в дирекції Народної Торговлї у Львові, Ринок, 36.

— **На нове житє.** Пишуть вам: На руїнах давної кацапської будови зачинає в деяких селах пробуджуватись нове українське житє. — Села, які перед війною не брали участи в ніякім просвітним руху і не то що не гуртовались в товариствах чи там яких кружках, але розпивались по корчмах — зачинають по трохи приходити до себе і беруть ся до роботи. — Одно з таких підгірських сіл, старосамбірського повіту, В о л о ш и н о в а, зачинає також по довшім снї пробуджатись до освіти. — Крім того, що громадяне зложили звиш 200 корон на оселї для українських інвалідів, завязав ся тепер комітет для збираня датків на сирітський захист імени Митрополита Шептицького. — Дівчата гуртують ся в церковнім братстві, котре в сім році заложилось і знаменито розвиваєсь. — Школа і грамотність завдяки молодим силам рівнож підносить ся. Загал селян, крім кількох одиниць, є неграмотний і темний, але за те молодше поколїнє береть ся до книжки і робить гарні успіхи. — Доси урядував громадський уряд в боязни перед паном старостою виключно по польськи, а і печатка була польська, а тепер і під тим зглядом робить ся дещо і громада справила собі українську печатку. — В неділю, 2-го с. м. відбулось отворене читальні „Просвіта“. — Гарною промовою отворив тамошний завідатель о. Антін Радонський се народне свято, вказав на користи, які приносить просвіта і загрів горячими словами до гуртованя ся в читальні. Майже не ціле село вписалось в члени. Одним словом в громаді іде до ліпшого і дай Боже, щоби вона не устала в праці, а йшла все вперед. Б.

— **Відзначеня при ц. к. поліційнім відділї у Львові.** Зелїзним хрестом в короною відзначені отсї фельдфеблі-Українцї при ц. к. поліційнім відділі у Львові: Іван Наконечний, Мартинюк, Яців і Савчук. Перший з них, Іван Наконечний, попав був з Перемишля в російський полон. Його вивезено на Сибір, де він переживав тяжкі часи. З Сибіру рішив ся Наконечний втічи. Він перекрав ся до Казаня, а відтак до Баранович. Тут спіймали його російські жандарми і тяжко побили нагайками. Вивезений до Вільна втікає вдруге Наконечний, сим разом до Кобрина, де пізнаєть ся з київськими Українцями шоферами, які радять йому втікати в сторону Берестя литовського через Влодавський ліс. Наконечний дійшов сею дорогою аж до боєвої лінії, дістав ся під огонь німецької артилерії, пересидів три дні під мостом, а четвертого дня, коли Німці переломили російський фронт, знайшов ся між своїми.

— **Борба з бандою опришків на Угорщині.** Як доносять угорські дневники, спіймано в комітаті Мармарош банду опришків, котра від кількох місяців ширила пострах серед населеня численних громад. Жандармерія показала ся супроти переваги опришків безсильною і тому зареквіровано військо. В лїсах Мармарош зведено правильні бої з опришками, аж врешті вдало ся банду приневолити до здачі. На чолї стояв Андрій Ребар, 42 літний мущина. Банда опришків мала в загалі пятьох провідників і складала ся з 133 членів, відтак з 190 жінок і дітий та 111 російських полонених, що повтікали з таборів. Опришкам забрано 120.000 к. готівки, богато оружа і амуніції.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, дня 6. вересня 1917.

Нині: 6. вересня гр.-кат. Євтиха, римо-кат. Захарії пр.

Завтра: 7. вересня гр.-кат. Вартоломея, римо-кат. Реґіни мч.

○ З львівського „Бояна“. Проби мішаного хору до кантати в честь Митрополита Шептицького зачнуть ся в пятницю дня 7. с. м. о год. 7-мій вечер точно в малій салї Муз. Тов. ім. Лисенка ул. Шашкевича ч. 5. III. п. Просить ся всїх членів і инших співаків точно і численно являти ся на пробах, а то з огляду на дуже короткий час. — Виділ.

○ Всї члени „Академічної Громади“ зволять зібрати ся дня 10. IX. о год. ½12 в пол. на Громаді, щоби взяти участь в привитаню Митр. ґр. Шептицького. Заразом дістануть відзнаки Товариства. — Виділ.

○ Записуйте молодіж до торговельної школи! Одинока українська торговельна школа Т-ва „Просвіта“ прийме учеників і учениць під отсими услівями: 1. До приготовляючої кляси: 13. рік житя, укінчена народна школа і вступний іспит з української мови та рахунків. 2. На перший рік: 14. рік житя, укінчена III. кл. виділова, чи середня або вступний іспит з українського, німецького, рахунків і природописних наук. 3. На другий рік: укінчене першого року, або вступний іспит з його матеріялу. Ученики з добрим голосом і слухом можуть бути приняті безплатно до ставропіґійської бурси. Укінчене торговельної школи заступає після мінїстеріяльного розпорядку науку в торговельнім промислї, дає право до платної посади в торговлї, касї спілці та в загалї при всякім приватнім чи публичнім грошевім підприємстві, а для мужеської молодіжи кромі сего право на однорічну військову службу. Устні і письменні зголошеня приймають ся від 1—5 вересня 1917 перед полуднем. Іспити відбувають ся дня 6. вересня 1917 р. о год. 9. перед полуднем. До вписку треба принести послїдне свідоцтво і метрику. — Управа торговельної школи Тв-а „Просвіта“ у Львові, пл. Домбровського (бічна Хорущини) ч. 7. I. поверх. 1—2

○ Комітет помочі для україн. шкільної молодіжи в Празї. Дальші жертви на стипендії для української молодіжи в Галичині і Буковині прислали на руки радника двору Дра Пулюя: Др. Карло барон Шкода, ґенерал-директор фірми „Skoda Werke“ у Відни 200 К, Еміль і Фридрих ріттер фон Портгайм, властителі фабрик в Празї 500 К, Др. Віктор Гольдшмідт, проф. унів. в Гайдельберґу 100 К, о. Іван Заяць, парох в Смільниках 100 К, Дністер, товариство взаїмних обезпечень у Львові 100 К, Неназвана шадница в Празї 200 К, Федь Турів, господар в Тустановичах 100 К, пані Ольга шл. Бачинська від жіночого комітету в Ґміндї 50 К, о. Іван Паліїв парох 10 К, о. Теодор Савула парох 10 К, Миколай Іжак, пол. курат укр. леґіону 10 К, о. Василь Дуда парох 5 К. Теодор Гоза, ц. к. оберл. 10 К, Антін Кукура 3 К, о. Іван Ковальчик парох 20 К, персонал зелїзничої стації Кульчиці 10 К, дохід української бурси 45 К, Наталія Моравська Куттенберґ 3 К 20 с, Др. Іван Куровець в Калуші 20 К, Максим Висоцький, цуґсфірер 3 К, о. Михайло Зубрицький, парох 10 К. Юліян Соневицький, ветеринар хорунжий 10 К, Іван Петрицький управитель школи у Вербові 15·60, від школяриків у Вербові 1·43, від Дра Ключ-

мана 4 К, Антін Ульванський проф. ґімн. в Жовкві 10 К, о. Николай Білецький в Пацикові — Вигода 40 К, Др. Мирон Кордуба збірка 33 К: (Др. Агенор Артимович 10 К, Кміцікевич 2 К, проф. Бриндзян 2 К, Андрієвич 1 К, Бекул 1 К, Адріян Артимович, Ілия Федорович, Др. Цегельський по 2 К, В. Копачук 1 К, Др. М. Кордуба 10 К) — Михайло Москва 10 К, о. Еміліян Гринивецький парох в Смолині 10 К, Др. Володимир Вербенець в Александровац, в Сербії 10 К, Александер Вирста 10 К, дохід укр. бурси 45 К, Осип Гранківський учитель 10 К, о. Іван Боднар і парохіяни в Дмитрові 20 К, Микола Шипайло, офіц. аспірант укр. леґіону збірка 10 К 20 с, о. Іляріон Тупа парох 3 К, о. Стефан Онишкевич парох 10 К, Филип Волчук нар. учитель 4 К, о. Іван Бірецький парох 5 К, о. Ів. Паліїв парох 10 К, М. о. Меленевський у Відни 10 К, П. Коненко учитель збірка 10 К: (Ілярій Граматович 5 К, Павло Гевка 4 К, Гірш Ісаковер 1 К) — Др. Евген Олесницький посол до ради держ. 10 К, о. Николай Іжак пол. курат укр. леґіону 10 К, Августин Муссаковський на бурсу за червень 10 К, Др. Григорій Гарматій за червень 20 К, Михайло Балтарович, Золочів 20 К, о. Симен Шміпер пол. курат 5 К, дохід укр. бурси 210 К, о. Іван Паліїв 10 К, Теодор Гоза ц. к. оберл. 10 К, Іван Петрицький збірка 24 К 10 с: (школярики 1 К 26 с, Настя Денас 2 к, Мариська Голяш, Петро Ганькович, Іван Дутканич і Феська Івашків по 1 К, Текля Красниця 72 с, Іван Петрицький 16 К 12 с) | Иосиф Хоміцький в Гредіґ 10 К, Др. Мирон Корбула у Відни 36 К збірка: (Др. Агенор Артимович 10 К, про. Кміцікевич, Др. Бриндзян, Др. Цегельський, Др. Коренець по 2 К, Т. Бриндзян, Копачук, Андрієвич, Бекул по 1 К, Адріян Артимович і Іляріон Федорович по 2 К, Др. М. Кордуба 10 К), Малик Козма укін. богослов 2 К, дохід укр. бурси 145 К, Юліян Севевицький ветеринар—хорунжий 10 К, Іван Рубчук в Гредіґ 2 К, о. Стефан Білинський в Мацошині 20 К, Едвард Брукенр ц. к. коммерціяльрат в Празі 20 К, Андрій Яворський в Гредіґ 10 К, Михаїл Мацевко директор 5 К, Др. Евген Олесницький 10 К, о. Иосиф Маринович парох в Любели 10 К о. Петро Курчаба 20 К, Иосиф Охримович Віддіж 10 К, дохід укр. бурси 74 К 71 с, Іван Марцінків 10 К, Августин Мтссаковський 10 К, Др. Евген Бурачинський 20 К, Др. Гр. Гарматій 10 К, Др. Боднар ц. к. лайтн. Raкek 20 К, о. Іван Паліїв 10 К, о. Іван Тарасович Гіiче 10 К.

(Кінець буде.)

З австрійського звідомленя.

З дня 5. вересня.

На Італійськім фронті:

19-тий день 11-ої битви над Сочею був повний тяжких, кривавих боїв. Коло Маеоні наші пробоєві війська посуваючись наперед наткнулись на густі італійські лави і задержали їх. 4 дальші наступи відперто. Монте Сан Ґабріеле є знов від вчора в осередку боїв, які піднесли ся до значної завзятости.

Неприятель атакує що раз вершок скали, який кількакратно діставав ся в його руки, а відтак був нашою славною піхотою за кождим разом скоро назад здобутий. Боротьба, ведена обосторонно дуже завзято, тревае з незміненою силою до тепер. Коло Ґориції виконав неприятель кілька даремних наступів. Підприняте розпочате коло Села і Медеаци, в цїли поправи становища наших військ, довело до нагальних сутичок на високорівні Красу.

Всї наступи неприятеля зломили ся об мужеську поставу оборонців Красу. 100 італ. офіцирів і звиш 4.000 жовнірів дісталось в наші руки. Число бранців взятих від початку битви виносить 15.000. Італ. летуни заатакували знов Триєст.

З німецького звідомленя.

З дня 6. липня.

На східнім фронті:

Фронт баварського князя Леопольда:

Наші операції на схід від Риґи розвивули ся, як намірено. Усть-Двинськ (Dünamünde) взято. Тяжкі побережні гармати (до 30·5 калібр.) дістали ся неушкоджені в наші руки. На півн. схід від Двини дійшли ми до Східного моря.

Відтинок лївляндської Аа ми перейшли. Російські задні сторожі, що держали ся на південь ріки, знесено. Ворог є в дальшім відвороті на півн. схід. Від Двини аж до Дунаю впрочім ніякої боєвої діяльности.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.